

ΤΑΧ. ΜΕΙΟ ΚΟΥΜΟΥΤΣΑΝΟΥ

ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΒΑΠΤΙΣΤΗΣ

«Ίδε ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου»
(Ίωάν. α' 29)

● ΜΗΝΙΑΙΟ ΟΡΘΟΔΟΞΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ●
Ὑπόργανο ὁμωνύμου Συλλόγου
Χριστοκοπίδου 12, 105 54 - Ἀθήνα
www.ioannisvaptistis.gr

Τηλέφωνα:
2103212713 - 2103212107
e-mail: info@ioannisvaptistis.gr

● ΕΤΟΣ 66ο - ΤΕΥΧΟΣ 718 ●
● ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2025 ●

● «Ίδε ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου» (Ίωάν. α' 29) ●

Μετακόμισις-Μετάνοια

Ἰὺο λέξεις, πού ἀρχίζουν μέ τήν πρόθεσι μετά: *Μετακόμισις* καί *μετάνοια*. Γιά τόν Χριστό ἡ πρώτη εἶναι *τοπική* τῆς ἐπί γῆς πορείας Του. Ὁ Χριστός δέν εἶναι γιά ἓνα τόπο. Εἶναι γιά ὅλους τούς τόπους. Αὐτό βλέπουμε στό Εὐαγγέλιο τῆς Κυριακῆς μετά τά Φῶτα. Μετακομίζει ὁ Χριστός.

- Ἀπό τήν *οὐτοπία* τοῦ οὐρανοῦ στόν τόπο τῆς γῆς (Ίωάν. γ' 13).
- Ἀπό τόν τόπο τῆς *Βηθλεέμ*, στόν τόπο τῆς Αἰγύπτου (Ματθ. β' 13).
- Ἀπό τήν *Αἴγυπτο* στή Ναζαρέτ (Ματθ. β' 23).
- Ἀπό τή *Ναζαρέτ* στόν Ἰορδάνη (Ματθ. γ' 13).
- Ἀπό τόν *Ἰορδάνη* στήν Καπερναούμ (Ματθ. δ' 213).
- Ἀπό τήν *Καπερναούμ* στήν Ἰουδαία (Ίωάν. β' 13).
- Ἀπό τήν *Ἱερουσαλήμ* στό Γολγοθά τοῦ Σταυροῦ (Λουκ. κγ' 33).
- Ἀπό τό *Σταυρό* στόν Τάφο (Λουκ. κγ' 53).
- Ἀπό τόν *Τάφο* στήν Ἀνάστασι (Λουκ. κδ' 26).
- Ἀπό τήν *Ἀνάστασι* στους Οὐρανοῦς μέ τήν Ἀνάληψι (Πράξ. α' 9-11).
- Ἀπό τήν *Ἀνάληψι* στήν *Ἐκκλησία* ὅλης τῆς οἰκουμένης (Πράξ. α' 13-14).
- *Μετακομίσεις* γνωρίζει ὁ Χριστός. *Μετάνοια* δέν γνωρίζει. Ὁ ἥλιος δέν κρύβει τίς ἀκτίνες Του. Καί ὁ Χριστός δέν κρύβει τήν ἀναμαρτησία Του.

Γιά μᾶς ἡ λέξις *μετάνοια* ὁδηγεῖ στή σωτήρια μετακόμισι. *Μετακομίζω* σημαίνει «ἀφήνω τή βρωμοκαλύβα τῆς ἁμαρτίας καί μπαίνω στή βασιλεία τοῦ Θεοῦ».

- Γιά νά γίνουν πραγματικότητες στή ζωή μας οἱ λέξεις «*μετακόμισις*»

καί «μετάνοια» ἄς ἀπαντήσουμε στά πέντε «γιατί;», πού γεννῶνται ἀπό τήν εὐαγγελική περικοπή.

● 1. Γιατί ὁ Χριστός ἄφησε τή Ναζαρέτ καί ἦρθε στήν Καπερναούμ;

Ὅπως στά μάτια τῶν ἀνθρώπων τῆς Ναζαρέτ κρυβόταν ἡ θεία παρουσία τοῦ Χριστοῦ, καί ἀπό τούς κατοίκους της νομιζόταν ἀνθρωπος, καί μάλιστα ταπεινός ξυλουργός, ἔτσι στά μάτια ὄλου τοῦ κόσμου κρυβόταν ἡ θεϊκή προέλευσις καί οὐσία τοῦ Χριστοῦ. Ἰδίως οἱ κάτοικοι τῆς Ναζαρέτ εἶχαν τήν ἐντύπωσι ὅτι εἶναι ἓνα ἀγράμματο παιδί, πού ζοῦσε μέσα στά ροκανίδια καί τά πριονίδια τοῦ Ἰωσήφ. Θά ρωτήσουν ἀργότερα οἱ Ναζαρηνοί, σάν πληροφορηθοῦν τήν διδασκαλία Του καί τά καταπληκτικά Του θαύματα: «Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ υἱός τοῦ τέκτονος Ἰωσήφ; Καί πῶς οὗτος γράμματα οἶδε μή μεμαθηκώς;» (Ἰωάν. ζ' 15).

Γιατί ἄφησε τή Ναζαρέτ; Διότι ἔσχε αὐτό πού λέει ὁ προφήτης Ἰερεμίας (Ματθ. ιγ' 57): «Οὐκ ἔστι προφήτης ἄτιμος εἰμή ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ». Κοινόν ἀνθρωπο τόν νόμιζαν οἱ τῆς Ναζαρέτ. Ὄταν ἐκ τῶν προτέρων ἀρνῆσαι τόν Διδάσκαλο, πῶς θά δεχτῆς τήν διδασκαλία Του;

● 2. Γιατί φεύγοντας ἀπό τή Ναζαρέτ πῆγε στήν Καπερναούμ καί δέν μετέβη στά Ἱεροσόλυμα, στή θρησκευτική πρωτεύουσα τοῦ Ἰσραήλ; Ἡ Ἱερουσαλήμ ἦταν ἐχθρική πρὸς τόν Χριστό. Ἡ Καπερναούμ ἦταν καλοπροαίρετη πόλις. Στήν Καπερναούμ δέν ὑπῆρχε ὁ φανατικός ἐθνικισμός. Ἐπρόκειτο γιά μία κοσμοπολίτικη πόλι.

Στήν Καπερναούμ κατοικοῦσαν ἀπλοῖ ἀνθρωποι, καί μάλιστα ψαράδες τῆς λίμνης Γενησαρέτ. Στήν Ἱερουσαλήμ ἦταν θρονιασμένος ὁ θρη-

σκευτικός ἐγωισμός. Στήν Καπερναούμ διψοῦσαν γιά κήρυγμα καί ἀγάπη. Στήν Ἱερουσαλήμ διψοῦσαν γιά μῖσος! Εἶχαν ἄγνοια Θεοῦ. Ἦσαν «καθήμενοι ἐν σκότει» (Ματθ. δ' 16). Ἡμιμαθεῖς, πού παρίσταναν τούς θεολόγους τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ. Ἔχετε δεῖ ἀνθρωπο τυφλό, πού κρύβει ὁμως τήν τυφλότητά του μέ κάτι μαῦρα γυαλιά; Ἔτσι ἦσαν ὁ Ἰουδαϊκός ὄχλος, οἱ γραμματεῖς καί οἱ φαρισαῖοι, στήν Ἱερουσαλήμ.

Τυφλοί μέ μαῦρα γυαλιά. Τυφλοί στόν νοῦ, μέ μαύρη ἀπό τήν ὑπερηφάνεια καρδιά.

● 3. Γιατί ἀναχώρησε στή Γαλιλαία καί δέν πῆγε στήν Ἱουδαία; Δέν εἶχε ἔλθει ἡ ὥρα τῆς θυσίας Του. Τό μαρτύριο τοῦ Βαπτιστοῦ θά γίνῃ προδρομικό τοῦ μαρτυρίου τοῦ Σταυροῦ. Δέν πέφτει μόνος Του στή φωτιά.

Λέει ὁ ἱερός Χρυσόστομος: «Οὐκ ἔγκλημα τό μή ρίπτειν ἑαυτόν εἰς κίνδυνον, ἀλλά τό ἐμπεσόντα μή στήναι γενναίως».

Τό νά πεθάνῃς γιά τὸ θέλει ὁ Θεός, σέ δείχνει πιστό. Τό νά πεθάνῃς γιά τὸ ἀρνεῖσαι τή βοήθεια τῶν γιατρῶν, σέ κάνει αὐτόχειρα. Τό νά ὑφίστασαι μέ γενναιότητα τόν μαρτυρικό θάνατο σέ κάνει ἅγιο.

● 4. Γιατί ἀρχίζει τό κήρυγμά Του μέ τό «Μετανοεῖτε...» (Ματθ. δ' 17); Μόνο μέ τό «μετανοεῖτε» ἐνεργοποιεῖται ἡ ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ, γίνεται ἔλεος καί ἀνοίγει ὁ παράδεισος. Ἡ μετάνοια εἶναι τό εἰσιτήριο γιά τή βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

● 5. Γιατί λέει στό συγκλονιστικό πρῶτο του κήρυγμα «Ἦγγικεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν» (Ματθ. δ' 18);

Ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν εἶναι πρόσωπο. Εἶναι ὁ Ἰησοῦς Χριστός. Καί ὁ Χριστός ἤγγικεν, ἦλθε.

Μ. Βασίλειος

Ἡ αἰτία τῶν κακῶν εἶναι ὁ Θεός;

Ἄλυπος ὁ χρόνος;

Ἐπάρχει ἄλυπος χρόνος; Ἡ ζωὴ εἶναι γεμάτη **θλίφι**. Συμβατικά μιλάμε γιὰ **ἀρχή** καὶ **τέλος** χρόνου, ἀφοῦ ὁ χρόνος ἔχει ἀρχή, ἀλλὰ δὲν ἔχει τέλος. Τὰ ἔτη μας εἶναι **μονάδες μετρήσεως**, πού καθορίζουν τὴν ἀπόστασί μας ἀπὸ τὴ **γέννησί** μας σέ τούτη τὴ ζωὴ καὶ ἀπὸ τὴ **γέννη-**

Ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν εἶναι **ζωὴ ἀληθινή**, ἀλλὰ καὶ ἀτελεύτητη. «**Ἦγγικεν**». Ἄνοιξε ὁ παράδεισος.

Ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν εἶναι ἡ **ἐλπίδα** μας. «**Ἦγγικεν**», ἔφτασε. Στὰ χέρια σου εἶναι ἡ οὐράνια ἐλπίδα.

• «**Τί ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, εἰμὴ αὐτός ὁ Χριστός;**», λέει ὁ ἱερός Χρυσόστομος. Αὐτός ἦλθε καὶ εἶναι πλέον τὸ μέτρο νὰ ζυγίσουμε τίς πράξεις καὶ τίς σκέψεις μας.

• **Νὰ μετανοήσουμε.** Ὁχι νὰ «**μετανώσουμε**». Τὸ πρῶτο σημαίνει ν' ἀλλάξουμε ζωὴ. Μετάνοια = ἀλλαγὴ μυαλοῦ. Τὸ δεύτερο σημαίνει νὰ θυμῶνουμε μέ τὸν ἑαυτό μας, πού δὲν τὰ κατάφερε (μετάνιωμα = τὸ νὰ οἰκτίρω τὸν ἑαυτό μου).

• Ἡ ἀνθρώπινη ζωὴ εἶναι **γεμάτη μετανώματα**. Λεῖπει ἡ μετάνοια, πού θὰ ἀλλάξῃ ρότα στὴ ζωὴ μας. Γιὰ νὰ συμβῆ αὐτὸ χρειάζεται ὡς «**κατὰλύτης**» τὸ πρόσωπο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Βοήθησέ μας, Κύριε, ἀληθινὰ νὰ μετανοήσουμε.

Δ. Γ. Α.

σί μας στὴν αἰώνια ζωὴ. Ἡ ἀλλαγὴ ἐτῶν εἶναι **στάσεις** στό βίό μας. Ὁ χρόνος οὔτε **ἄλυτος** εἶναι οὔτε **ἄληκτος** οὔτε **ἄλυπος**.

• Ἄλυτος δὲν εἶναι ὁ χρόνος, διότι δὲν εἶναι **στάσιμος**· δὲν δεσμεύεται μέ τίποτε. Τρέχει. **Τρέχει** τόσο γρήγορα, πού δὲν πιάνεται. Πιάνεις τὸ ποτάμι; Ἄλλο τόσο **μπορεῖς** νὰ δεσμεύσης τὸ χρόνο, πού **τρέχει** στ' αὐλάκι τῆς ζωῆς, ἀλλὰ καὶ **αὐλακώνει** τὴ ζωὴ.

• Οὔτε **ἄληκτος** εἶναι ὁ χρόνος. Κάπου **λήγει** καὶ **καταλήγει**. Θὰ λήξῃ καὶ ὁ δικός μας χρόνος. Καὶ ὁ χρόνος τοῦ ὑλικοῦ **σύμπαντος**. Ὁ χρόνος λήγει. Τὸ θέμα εἶναι, πού **καταλήγει**.

• Οὔτε **ἄλυπος** εἶναι ὁ χρόνος. Δὲν ὑπάρχει **καιρός** χωρὶς **λύπη**. Τὸ «**Οὐκ ἔστι λύπη, οὐ πόνος, οὐ στεναγμός**» δὲν ἀναφέρεται στὴ ζωὴ τοῦ χρόνου, ἀλλὰ στὴ ζωὴ **μετὰ** τὸ χρόνο, **μετὰ** τὸ θάνατο, στὴν **ἄχρονο** πραγματικότητα. Τὸ χορὸ τοῦ χρόνου τὸν **σέρνουν** δύο γυναῖκες, ἡ μία **μαυροντυμένη**, ἡ ἄλλη **λευκοφορεμένη**: ἡ **λύπη** καὶ ἡ **ἐλπίδα**.

—Εὐχόμεθα «**Χρόνια πολλά!**» Ἐν γνώσει μας, ὅτι τὰ χρόνια μας εἶναι **λίγα**· λιγώτερα δέ τὰ **κατὰ Θεόν** χρόνια μας, τὰ χρόνια τῆς ἀληθινῆς **μετανοίας**.

—Εὐχόμεθα «**Αἴσιον τό νέον ἔτος**», ἐνῶ εἶδαμε, ὅτι τὸ προηγούμενο ἦταν **ἀπαίσιον**.

—Εὐχόμεθα «**Χαρούμενη χρονιά**», ἐνῶ ξέρουμε, ὅτι ὁ **πρῶτος**, πού κάνει «**ποδαρικό**» κάθε νέα χρόνια, εἶναι ὁ **πόνος**.

• Συμβαίνουν μέσα στο χρόνο δύο μεγάλα (τά μεγαλύτερα μάλλον) κακά. Τό ένα εις βάρος άλλων, άθώων προσώπων· τό άλλο εις βάρος του έαυτού μας.

• Τό μεγαλύτερο κακό σέ άλλους είναι εκείνο πού γίνεται εις βάρος τών **άθωοτέρων θυμάτων**. Πρόκειται για τήν άνανδρη δολοφονία **200.000 παιδιών**. Άνυπεράσπιστα βρέφη φονεύονται. Όπλο; Οί **έκτρώσεις**.

Κάθε έτος ματώνεται μέ τό αίμα τών πιό άθώων ύπάρξεων. Καί έτος, κατά τό όποιο σκοτώνονται όσοι, είναι έτος **άνόσιο** καί προκλητικό. Έχει καταγραφή στή μαύρη βίβλο τής ιστορίας του στυγερώτερου έγκλήματος.

• Τό **άλλο κακό**, πού προκαλούμε στον έαυτό μας κάθε χρόνο, είναι ή **άμαρτία**. Άφήνουμε άπροστάτευτο τον έαυτό μας μπροστά στό δελεασμό τής άμαρτίας.

Κατηγορούμενος ό... Θεός!

Ένώ είμεθα έμεις οι άυτουργοί τών μεγαλυτέρων κακών, βάζουμε στό έδώλιο του κατηγορούμενου τον **πλέον άθώο**. Ό μόνος, πού όχι μόνο ευθύνη δέν έχει για όσα άπαίσια συνεργούνται, όχι μόνο είναι σέ **άπόλυτο βαθμό άθώος** για τήν ύπαρξη του κακού, άλλ' αντίθετα, είναι ή πηγή τών άγαθών. **Αυτός είναι ό Θεός**. Ό Θεός έπλασε ώραία «τά πάντα». Τό συμπέρασμα τής **αυτοφίας** μετά τή δημιουργία: «**Καί ιδού καλά λίαν**» (Γεν. ά' 31).

• Ό Θεός είναι ή ανεξάντλητη πηγή άγαθών. Ό,τι καλό καί άγαθό, από τον Θεό προέρχεται. «**Άνωθέν έστι καταβαΐνον**» (Ίακ. ά'17).

• Ό Θεός όχι άπλώς είναι ή **πηγή** τών άγαθών, άλλ' είναι καί ή πηγή τής θεραπείας από τίσ πληγές του κακού. Τίσ πληγές του κακού, πού έμεις οι άνθρωποι

προκαλούμε, Έκείνος τίσ γιατρεύει· ή **πηγή τής άγάπης**.

Παρ' όλα αυτά, τον Θεό έχουν συνήθως ως στόχο μερικοί στίς δυσπραγίες τους. Στο έδώλιο του κατηγορουμένου για όσα κακά συμβαίνουν στή γή, τον Θεό τοποθετούν.

• Συμβαίνει **θάνατος**; Φταίει ό Θεός! Μπορούσε νά μή πάρη τον άνθρωπό μας καί τον πήρε.

• Συμβαίνει **άτύχημα**; Φταίει ό Θεός, άφοϋ μπορούσε νά προλάβη καί δέν τό πρόλαβε.

• Συμβαίνει **πόλεμος**; Φταίει ό Θεός, άφοϋ μπορεί νά έπεμβή καί δέν έπεμβαίνει.

• Συμβαίνει **άδικία**; Φταίει ό Θεός, άφοϋ μπορεί νά τήν άποτρέψη, καί τήν έπιτρέπει.

Μέ τό πρόβλημα του κακού άσχολήθηκε ό Μ. Βασίλειος, καί φιλοσοφικά καί πρακτικά μέ τό «πολυθρύλητον πρόβλημα του κακού» (Ε.Π.Ε. 790). Ό **Μέγας Βασίλειος** είναι **θεολόγος** καί **νομικός**, **φιλόσοφος** καί **παιδαγωγός**, **κοινωνιολόγος** καί **φυσικός**. Πρό παντός είναι άνθρωπος **άγάπης** καί **άγιότητας**. Έδω θά τον δοϋμε ως... **δικαστή!**

• Θά δικάση!!! τήν **ύπόθεσι του Θεού**, πού πολλοί Τόν κατηγορούν, ότι αυτός είναι αίτιος του κακού. Άν ό Χριστός κάθησε μία φορά στό **έδώλιο** «**ύπό Πιλάτου κρινόμενος**», χιλιάδες φορές καθλώνεται, κατηγορούμενος ως **αυτουργός** όλων τών κακών!

Κατηγοροι

Ό Μέγας Βασίλειος έξετάζει πρώτα-πρώτα τούς κατηγορούς. Φαντάζεσθε κατηγορο νά υποβάλη **μήνυσι** εναντίον **άνυπάρκτου όντος**; Τή βλακεία αυτή κάνουν οι **άθεοι!**

• Από τό ένα μέρος ισχυρίζονται, ότι

είναι ἄθεοι, καί ἀπό τό ἄλλο κατηγοροῦν αὐτόν τόν ἀνύπαρκτο γι' αὐτούς Θεό, ὡς αἴτιο τῶν κακῶν, ὡς **ἔνοχο** ὄλων τῶν συμφορῶν. Αὐτό δέν ἀποτελεῖ παραφροσύνη; Ἄφρων, τρελλός, ὅποιος λέει, ὅτι δέν ὑπάρχει Θεός. «**Εἶπεν ἄφρων ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, οὐκ ἔστι Θεός**» (Ψαλμ. ιγ' 1).

• Πολύ πιό ἄφρων εἶναι ἐκεῖνος, πού ἰσχυρίζεται ὅτι ὁ Θεός εἶναι **αἴτιος τῶν κακῶν**.

—Ὁ πρῶτος ἀρνεῖται τόν Ἀγαθόν, τόν Θεό.

—Ὁ δευτέρως μετατρέπει τόν Ἀγαθόν καί τόν ἐμφανίζει ὡς... Κακοποιόν.

«Ἄφρων οὖν, ὡς ἀληθῶς ἐστερημένος νοῦ καί φρονήσεως, ὁ λέγων ὅτι οὐκ ἔστι Θεός. Παραπλήσιος δέ τούτῳ, καί οὐδέν κατά τήν ἀφροσύνην ἀπολειπόμενος, καί ὁ λέγων τῶν κακῶν αἴτιον εἶναι τόν Θεόν. Ὁμοίτιμον γάρ αὐτῶν εἶναι τίθεμαι τήν ἀμαρτίαν, διότι ἐκάτεροι ὁμοίως ἀρνοῦνται τόν ἀγαθόν· ὁ μὲν οὐκ εἶναι τό παράπαν λέγων, ὁ δέ οὐκ ἀγαθόν αὐτόν εἶναι διοριζόμενος. Ἀμφοτέρωθεν ἔστιν ἄρνησις τοῦ Θεοῦ» (Ε.Π.Ε. 7,90).

Μετὰ φρασις : Εἶναι, λοιπόν, ἄφρων, ἀφοῦ δέν ἔχει μυαλό καί φρόνησι, αὐτός πού λέει ὅτι δέν ὑπάρχει Θεός. Τό ἴδιο μ' αὐτόν ἄφρων εἶναι κι ἐκεῖνος, πού ἰσχυρίζεται, ὅτι ὁ Θεός εἶναι αἴτιος τῶν κακῶν. Ἴδια ἢ ἀμαρτία τους, διότι καί οἱ δύο ἀρνοῦνται κατά τόν ἴδιο τρόπο τόν Ἀγαθόν. Ὁ ἕνας ἀρνεῖται ἐντελῶς τήν ὑπαρξί Του, ὁ δέ ἄλλος δέν θεωρεῖ τόν Θεό ἀγαθό. Καί στίς δύο περιπτώσεις ἔχουμε ἄρνησι τοῦ Θεοῦ.

Θάνατος

Στή συνέχεια ὁ Μ. Βασίλειος ἐξετάζει τίς **κατηγορίες**. Γιά ποιὰ κακά κατηγοροῦν τόν Θεό;

—**Πρῶτο**, γιά τόν **θάνατο**. Λίγοι οἱ πιστοί, πού δοξάζουν τόν Θεό γιά τόν

θάνατο, ἀφοῦ ὁ θάνατος εἶναι τό **γεφύρι**, πού μᾶς μεταφέρει στήν αἰώνια ζωή. Λίγοι δέχονται ἀγόγγυστα τόν θάνατο. Οἱ περισσότεροι ἐκφράζουν τό ἀσεβές ἐκεῖνο: «**Γιατί;**». «**Γιατί νά πεθάνῃ ὁ ἄνθρωπός μου;**». Καί ὅταν μάλιστα πρόκηται γιά βίαιο θάνατο ἢ γιά θάνατο μικροῦ παιδιοῦ, ἢ νέου, τότε τά «**Γιατί;**» γίνονται ἀσεβέστερα πρὸς τόν Θεό.

• Κατηγορεῖται ὁ Θεός γιά κάτι, πού **δέν δημιούργησε**. Δέν δημιούργησε τόν θάνατο ὁ Θεός. **Ἀθάνατο** ὁ Θεός ἔπλασε τόν ἄνθρωπο.

• **Κατηγορεῖται** ὁ Θεός γιά κάτι, πού διάλεξε μόνος του ὁ ἄνθρωπος. Τό γνώριζε ὁ ἄνθρωπος, ὅτι σάν ἀμάρτανε, θάπαιρνε ὅπωςδήποτε τό εἰσιτήριο γιά τόν θάνατο. Γνώριζε τό πλάσμα τοῦ Θεοῦ, ὅτι καρπός τῆς ἀμαρτίας εἶναι ὁ θάνατος. Καί ὅμως διάλεξε μόνος του τήν ἀμαρτία. «**Καί εἰσῆλθε διὰ τῆς ἀμαρτίας ὁ θάνατος**» (Ρωμ. α' 12) στόν κόσμο. Φαντάσου γιά μία αὐτοκτονία νά κατηγορῆς ὄχι τόν ἄνθρωπο πού τήν διάλεξε, ἀλλ' ἐκεῖνον, πού τόν ἀπέτρεπε ν' αὐτοκτονήσῃ! Κατηγορεῖται ὁ Θεός γιά τήν αὐτοκτονία τοῦ ἀνθρώπου.

• Κατηγορεῖται ὁ Θεός γιά κάτι πού ὄχι μόνο δέν τό ἔδωσε, δηλαδή τόν θάνατο, ἀλλά καί **ἔκανε τό πᾶν νά τό διορθώσῃ**. Τόν Υἱό του τό Μονογενῆ ἀπέστειλε στόν κόσμο καί σταυρώθηκε, γιά νά μᾶς λυτρώσῃ ἀπό τό θάνατο (Ἐβρ. β' 14).

Ὁ Μ. Βασίλειος ἀναιρεῖ τήν κατά τοῦ Θεοῦ κατηγορία τοῦ θανάτου. Φαντασθῆτε νά μὴν εἶχε **τέρμα τό κακό!** Θά ἦταν φρικαλέο. Πρὸ Χριστοῦ, λοιπόν, ὁ θάνατος ἦταν **μικρὴ εὐεργεσία**, ἀφοῦ ἔθετε τέρμα στό κακό. «**Οὐ μὴν οὐδέ ἐκώλυσε (ὁ Θεός) τήν διάλυσιν διὰ τὰς προειρημένους αἰτίας, ἵνα μὴ ἀθάνατον ἡμῖν τήν ἀρρωστιάν διατηρήσῃ**» (Ε.Π.Ε. 7,110).

Μετὰ φρασις : Δέν ἐμπόδισε ὁ Θεός τόν χωρισμό τῆς ψυχῆς ἀπό τό σῶμα μέ τόν

θάνατο, λόγω τῶν αἰτιῶν πού ἀναφέραμε, γιά νά μή παραμείνη ἀθάνατο τό κακό.

• Μετά Χριστό ὁ θάνατος εἶναι **μεγάλη εὐεργεσία**, ἀφοῦ καί μᾶς **ἀπαλλάσσει** ἀπό τή φθορά καί τόν πόνο καί μᾶς μεταφέρει στήν **ἄληκτο χαρά** τῆς **ἀθανασίας**.

• Φαντασθῆτε νά ραγίζη καί νά καταστρέφεται ἕνα **πήλινο σκεῦος**, ἀληθινὸ ἀριστούργημα τέχνης περιφημοῦ κεραμοποιῦ. Ἀπὸ ἐνδιαφέρον στό «πλάσμα» του, ἐπεμβαίνει ὁ **κεραμοποιός**, τό παίρνει, τό ρίχνει στό χωνευτήρι, στή φωτιά, καί τό **ἀναπλάθει** πολὺ καλύτερο καί ὠραιότερο. Κάπως ἔτσι εἶναι ἡ διαδικασία τοῦ θανάτου. Εἶναι τό **χωνευτήρι**, πού πέφτει τό **ραγισμένο σκεῦος**, τό σῶμα, τό σπασμένο ἀπὸ τὴν ἁμαρτία. Καί ξαναγίνεται καλύτερο, λαμπρότερο. Ἡ ἀνάστασις τῶν νεκρῶν εἶναι ἡ ἀνάπλασις, τό **ξανακαινούργισμα**.

—Μά, ἐπιμένουν πολλοί, πού ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, ὅταν πεθαίνει ἕνα μικρὸ παιδί;

• Ἀκριβῶς, ἐπειδὴ ἔχει ἀγάπη ὁ Θεός, γι' αὐτό διαλέγει τό **λουλούδι**, τό ἄθωο παιδί, προτοῦ νά τό **μαράνη** τό κακό. Τό παίρνει καί τό μεταφυτεύει στόν κήπο τοῦ παραδείσου.

—Μά, συνεχίζουν τίς ἀντιρρήσεις, γιατί ὁ Θεός νά μή πλάσῃ τόν ἄνθρωπο ἀναμάρτητο, ὥστε νά μή μπορῇ ν' ἁμαρτήσῃ καί ν' ἀποφεύγῃ ἔτσι τόν θάνατο;

Ἀπαντᾷ ὁ Μ. Βασίλειος: «Οὐ τό ἡναγκασμένον φίλον τῷ Θεῷ, ἀλλά τό ἐξ ἀρετῆς κατορθούμενον. Ἀρετὴ δέ ἐκ προαιρέσεως καί οὐκ ἐξ ἀνάγκης γίνονται» (Ε.Π.Ε. 7,110).

Μετὰ φρασις: Ἀρεστό στό Θεό δέν εἶναι ἐκεῖνο, πού ἀπὸ ἀνάγκη γίνεται, ἀλλ' ἐκεῖνο, πού μέ ἀρετὴ κατορθώνεται. Ἀρετὴ δέ εἶναι κάτι, πού γίνεται μέ τὴν προαίρεσι, μέ τὴν ἐλευθέρα βούλησι τοῦ ἀνθρώπου, καί ὄχι ἀναγκαστικά.

• Αἴτιος ἐπομένως τοῦ θανάτου δέν εἶναι ὁ Θεός. Εἶναι ὁ ἄνθρωπος. Ὁ Θεός

εἶναι **λυτρωτὴς τοῦ θανάτου**. Κατηγοροῦν τόν **Ἐλευθερωτὴ ὡς... δήμιο!** Καί τόν δήμιο τόν ἀπαλλάσσουν πάσης κατηγορίας καί τόν ἀφήνουν ἀσύδοτο! Ἐλευθερωτὴς ὁ Χριστός, δήμιος ἡ **ἁμαρτία**. Αὐτὴ μᾶς ἐτοιμάζει τὰ δεσμά τοῦ αἰωνίου θανάτου. Ἡ ἁμαρτία κάνει τό θάνατο, ἀντὶ νά εἶναι **τέρμα τοῦ πόνου**, νά εἶναι ἡ ἀρχὴ **ἀτέλειωτης ὀδύνης**:

«Ἐκ Θεοῦ μὲν οἱ θάνατοι, οὐ μὴν πονηρόν πάντως ὁ θάνατος, πλὴν εἰ μὴ τις λέγοι τόν τοῦ ἁμαρτωλοῦ, διότι τῶν ἐν ἄδου κολάσεων ἀρχὴ τυγχάνει ἡ ἀπαλλαγὴ τῶν ἐντεῦθεν. Πάλιν δέ τὰ ἐν ἄδου κακὰ οὐ τόν Θεόν ἔχει τόν αἴτιον, ἀλλ' ἡμᾶς αὐτούς. Ἀρχὴ γάρ καί ρίζα τῆς ἁμαρτίας τό ἐφ' ἡμῖν καί τό αὐτεξούσιον» (Ε.Π.Ε. 7,90-92). Μετὰ φρασις: Οἱ θάνατοι βέβαια προέρχονται ἀπὸ τόν Θεό, ἀλλ' ὅμως ὁ θάνατος δέν εἶναι ὀπωσδήποτε κακό, ἐκτός ἂν ἐννοῆς τόν θάνατο τοῦ ἁμαρτωλοῦ. Διότι γιά τόν ἁμαρτωλό ἡ ἀπαλλαγὴ ἀπὸ τὰ ἐδῶ δεινά εἶναι ἡ ἀρχὴ τῶν κολάσεων στόν ἄδη. Καί τὰ κακὰ στόν ἄδη πάλι δέν ἔχουν αἴτιο τόν Θεό, ἀλλ' ἐμᾶς τούς ἴδιους. Ἀρχὴ καί ρίζα τῆς ἁμαρτίας εἶναι ἡ **ἐλευθερία** μας, τό αὐτεξούσιο τοῦ ἀνθρώπου.

Νομιζόμενα κακά

Κατηγοροῦν τόν Θεό καί γιά τὰ ἄλλα κακά.

1. Ἡ μία κατηγορία: Τὰ **νομιζόμενα κακά**. Φαίνονται ὡς κακά, ἐνῶ στήν πραγματικότητα δέν εἶναι. Ποιά; Οἱ ἀρρώστιες, ἡ φτώχεια, οἱ θεομηνίες. Εἶναι, ὅπως λέει ὁ Μ. Βασίλειος, «πρός τὴν αἴσθησιν κακά» (Ε.Π.Ε. 7,92). Στήν πραγματικότητα δέν εἶναι κακά.

2. Ἕνας **γιατρός**, προκειμένου νά πετύχῃ τό μεγαλύτερο καλό, δηλαδή τὴν θεραπεία, προκαλεῖ κάποιο μικρὸ κακό, **μικρὸ πόνο**. Ἔτσι καί ὁ Θεός. Ἐπιτρέπει κάποιο πόνο ἢ κάποια δοκιμασία, γιά

νά επιτευχθῆ τό μεγάλο καλό, ἡ σωτηρία τῆς ψυχῆς. «Ὡς οὖν εὐεργέτης ὁ ἰατρός, καὶ πόνους ἐμποιῇ τῷ σώματι, οὕτως ἀγαθὸς ὁ Θεὸς ὁ τὴν σωτηρίαν τῷ παντί διὰ τῶν μερικῶν κολάσεων διοικούμενος» (Ε.Π.Ε. 7,94). Μετάφρασις: Ὅπως ὁ γιατρός εἶναι εὐεργέτης, καὶ ἄς προκαλῆ πόνους στό σώμα, ἔτσι ἀγαθός εἶναι ὁ Θεός πού οἰκονομεῖ τή σωτηρία μέ μικρές δοκιμασίες.

3. Φαντασθῆτε **ὁδηγό** μεθυσμένο, νά τρέχη στόν κατήφωρο. Ὁ διπλανός του προσπαθεῖ νά σώση τήν κατάστασι, πατώντας τό φρένο. Τελικά συγγρατεῖ τό αὐτοκίνητο ἀπό τέλεια καταστροφή. Τί εἶναι αὐτός ὁ διπλανός; Αἴτιος κακοῦ ἢ εὐεργέτης; Ἀσφαλῶς **εὐεργέτης**. Πόσες φορές θεωρούμενα δυσάρεστα γεγονότα καί δοκιμασίες θέτουν φρένο στό τρελλό καταρακύλισμα, πού εἶχαμε πάρει! Ἀνακόπτουν τή φόρα πρὸς τό γκρεμό.

Εὐλογητός ὁ Θεός, πού μέ τόν τρόπο αὐτό μᾶς **εὐεργετεῖ!** «Νόσοι πόλεων καί ἐθνῶν, ἀέρων ἀύχμαί καί ἀφορίαι γῆς καί αἱ κατά τόν βίον ἐκάστω τραχύτεραι περιπτώσεις, τῆς κακίας τὴν αὐξήσιν περικόπτουσι» (Ε.Π.Ε. 7,100). Μετάφρασις: Οἱ δοκιμασίες τῶν πόλεων καί τῶν ἐθνῶν, οἱ ξηρασίες τῶν ἀέρων καί οἱ ἀκαρπῖες τῆς γῆς καί οἱ ἀκόμη πιό σκληρές γιά τόν καθένα περιστάσεις στή ζωή, ἐμποδίζουν τήν αὐξήσι τῆς κακίας.

Τό ὄντως κακό, ἡ ἁμαρτία

- Ἡ ἄλλη κατηγορία τῶν κακῶν εἶναι τά ὄντως κακά, **τά φύσει κακά**. Εἶναι οἱ **ἁμαρτίες** μας. «Τό κυρίως κακόν ἡ ἁμαρτία, ὅπερ μάλιστα ἐστὶ τῆς τοῦ κακοῦ προσηγορίας ἄξιον. Τοῦτο ἐκ τῆς ἡμετέρας προαιρέσεως ἤρτηται» (Ε.Π.Ε. 7,100).

- Ἀπό ποῦ ξεκινᾷ ἡ ἁμαρτία; Ἀπό τόν Θεό; Ἀσφαλῶς ὄχι. Ἀπό τήν προαίρεσι. Ἀπό τήν κακή χρῆσι τῆς ἐλευθερίας μας.

- Καί ποῦ **καταλήγει**; Ἐνα πρᾶγμα ἢ

γεγονός λογίζεται κακό ἢ ὄχι ἀπό τό ἀποτέλεσμα. Οἱ **δοκιμασίες**, πού ἐμεῖς νομίζουμε κακά, παράγουν **καρπὸ σωτηρίας**. Οἱ ἁμαρτίες, πού κάποτε δέν τίς θεωροῦμε σπουδαία ὑπόθεσι, ἔχουν ὡς καρπὸ τὴν ἀπώλεια, τὴν αἰώνια κόλασι. «Τό ὄντως κακόν ἡ ἁμαρτία, ἧς τό τέλος ἀπώλεια. Τό δοκοῦν κακόν διὰ τό τῆς αἰσθήσεως ἀλγεινόν, ἀγαθοῦ δέ δύναμιν ἔχον, ὡς αἱ κακώσεις αἱ πρὸς ἀποχὴν τῆς ἁμαρτίας ἐπαγόμεναι, ὧν οἱ καρποὶ σωτηρία ψυχῶν αἰώνιος» (Ε.Π.Ε. 7,104).

Ὁ Ἀθῶος καί ὁ ἔνοχος

Ὡς **δικαστή** εἶδαμε τό Μ. Βασίλειο. Ἄς δοῦμε τελειώνοντας καί τήν **ἀπόφασι**, πού βγάζει μετά τήν ἐξέτασι τῆς ὑποθέσεως ἀπό κάθε πλευρά. Ἡ ἀπόφασις: **Ἀθῶος ὁ κατηγορούμενος!** «Τόν Θεόν ἀπάσης μέμψεως ἀπολύομεν» (Ε. Π.Ε. 7,94). Τό σκεπτικό: «Μηδέν κακόν παρά τοῦ Ἀγαθοῦ γίνεσθαι» (Ε.Π.Ε. 7,112).

- Ἀλλαγὴ στό **ἐδώλιο τοῦ κατηγορουμένου!** Ἄς βάλουμε στό ἐδώλιο τοῦς ὄντως **ἐνόχους**. Εἴμεθα ἐμεῖς. Ὁ Χριστός δέν ἤλθε νά κρίνη, ἀλλά νά σώση τόν κόσμον (Ἰωάν. ιβ' 47). Δύο καί μόνο μποροῦν νά παίξουν τό ρόλο τοῦ **συνηγόρου** πρὸς ἀπαλλαγὴ ἀπό τὴν ἔνοχο συνείδησι: Ἡ **μετάνοια** καί τό **ἔλεος**.

- Ἄς κάνουμε **ἀρχὴ μετανοίας**. Ἄς πάρομε τὴν ἡρωικὴ ἀπόφασι νά **ἐλευθερώσουμε τὴν ἐλευθερία μας!** Naί, τὴν ἐλευθερία μας τὴν ἔχουμε δεσμεύσει. Ὑπολείμματα ἐλευθερίας μᾶς ἔχουν ἀπομείνει. Τὴ θέσι τῆς ἐλευθερίας τὴν ἔχουμε παραδώσει στήν **ἐξάρτησι**. Εἴμαστε ἐξαρτημένοι στά ἁμαρτωλά πάθη.

Ἄς σπάσουμε τά δεσμά. Ἄς γίνουμε νέοι ἄνθρωποι. Ἐλεύθεροι δοῦλοι τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ Θεοῦ τῆς **ἐλευθερίας**, τῆς **ἀπεξαρτήσεως**, τῆς **ἀγάπης**.

π. Δ. Α.

ΠΡΟΣΧΩΜΕΝ

Μετοχή στη θεία Εύχαριстіα

Σκοπός τῆς λατρευτικῆς συνάξεως εἶναι ἡ **θεία Κοινωνία**. Αὐτή εἶναι οὐσιαστικά καί ἡ **παράδοσις** στήν Ὁρθόδοξο ζωή. Ὁ Χριστός εἶχε τή δική Του παράδοσι ἀπό τόν Θεό Πατέρα. «*Πάντα μοι παρεδόθη ὑπό τοῦ πατρός μου*» (Ματθ. ια΄ 27). Ὁ οὐρανός καί ἡ γῆ εἶναι παραδομένα στήν ἐξουσία τοῦ Υἱοῦ. Κυρίως παρέδωσε ὁ Πατέρας στόν Υἱό τό χρῆσμα, νά καταστή **Σωτήρας**.

• Ἐχει ὁ Ἰησοῦς μπροστά Του πάντοτε τό σχέδιο τῆς ἐκούσιας παραδόσεως. «*Μέλλει ὁ υἱός τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων καί ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καί τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθήσεται*» (Ματθ. ιζ΄ 22).

• Ὅταν ἔρχεται ἡ ὥρα νά σφαγῆ ὡς πασχάλιος Ἀμνός, ὑπογραμμίζει πάλι τήν ἐκούσια παράδοσι: «*Οἴδατε, ὅτι μετὰ δύο ἡμέρας τό Πάσχα γίνεται, καί ὁ Υἱός τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς τό σταυρωθῆναι*» (Ματθ. κστ΄ 2).

• Στή Λειτουργία ἀκοῦμε: «*Τῇ νυκτί, ἧ παρεδίδοτο, μᾶλλον δέ ἑαυτόν παρεδίδου*».

— Ὁ Χριστός παραδίδεται στήν **εὐδοκία** τοῦ Πατρός, γιά νά γίνῃ ἡ σάρκωσις.

— Παραδίδεται στήν **ταπεινώσι** τοῦ Σταυροῦ, γιά νά νικήσῃ τό θάνατο.

— Παραδίδεται στήν **Ἀνάστασι**, γιά νά χαρίσῃ τήν αἰώνιο ζωή. «*Παρεδόθη διά τά παραπτώματα ἡμῶν καί ἠγέρθη διά τήν δικαίωσιν ἡμῶν*» (Ρωμ. δ΄ 25).

— Ὁ Χριστός παραδίδεται γιά μᾶς. Ἡ δική Του **παράδοσις** γιά τή δική μας **παραλαβή**. Ἡ δική Του παράδοσις γιά τή δική μου προσωπική σωτηρία.

• Τό σπουδαιότερο: Ὁ Χριστός παραδίδεται στήν Ἐκκλησία, ὡς «*προσφέρων καί προσφερόμενος*». Ἡ **θεία Λειτουργία** εἶναι ἡ παράδοσις τοῦ Χριστοῦ, πού προσφέρεται στό μυστήριο τῆς θ. Εὐχαριστίας γιά ὅλους. «*Αἰεὶ σφαιγιάζεται, ἀγιάζων τούς μετέχοντας*».

Αὐτή τή σωτηριώδη ἀλήθεια τονίζει ὁ Παῦλος: «*Ἐγώ παρέλαβον ἀπό τοῦ Κυρίου, ὃ καί παρέδωκα ὑμῖν, ὅτι ὁ Κύριος Ἰησοῦς ἐν τῇ νυκτί ἧ παρεδίδοτο ἔλαβεν ἄρτον καί εὐχαριστήσας ἔκλασε καί εἶπε· Λάβετε φάγετε· τοῦτό μου ἔστι τό σῶμα τό ὑπέρ ὑμῶν κλωμένον· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τήν ἐμήν ἀνάμνησιν*» (Α΄ Κορ. ια΄ 23-24).

• Ἡ παράδοσις τῶν φορικτῶν Μυστηρίων ἔγινε **προκαταβολικά** τῇ Μεγ. Πέμπτῃ στό Μυστικό Δεῖπνο. Ἡ **ὑπογραφή** γιά τήν παράδοσι χαράχτηκε τῇ Μεγ. Παρασκευῇ πάνω στό Σταυρό. Καί διά μέσου τῆς Ἀποστολικῆς παραδόσεως καί τῆς λειτουργικῆς ζωῆς γίνεται κτῆμα κάθε πιστοῦ. Ὁ ἀπόστολος Παῦλος θεωρεῖ τόν ἑαυτό του, ὅτι εἶναι μεταξύ ἐκείνων, πού «*παρέλαβον ἀπό τοῦ Κυρίου*».

• Δύο εἶναι τά σπουδαιότερα, πού παρέδωσε ὁ Χριστός «*εἰς τό διηνεκές*» (Ἐβρ. ι΄ 1) καί «*εἰς τό παντελές*» (Ἐβρ. ζ΄ 25): Ὁ **Λόγος** Του καί τό **Αἷμα** Του.

Ὁ Παῦλος παρέλαβε κατ' εὐθείαν ἀπό τόν Κύριο τόν λόγο, τό Εὐαγγέλιο (Γαλ. α΄ 12). Πότε; Κατά τήν ἀποκάλυψι, πού δέχτηκε στή **Δαμασκό**. Ὅσα οἱ ἄλλοι ἀπόστολοι ἄκουσαν καί παρέλαβαν ὡς παρακαταθήκη ἀπό τό στόμα τοῦ Ἰησοῦ κατά τά τρία χρόνια τῆς συμπορεύσεως μαζί Του, ὁ ἀπόστολος Παῦλος τά διδάχτηκε στήν **ταχύρροθμη** ἀποκάλυψι τῆς Δαμασκοῦ. «*Γνωρίζω, λέγει, τό εὐαγγέλιον τό εὐαγγελισθέν ὑπ' ἐμοῦ, ὅτι οὐκ ἔστι κατά ἄνθρωπον. Οὐδέ γάρ ἐγώ παρὰ ἀνθρώπου παρέλαβον αὐτό οὔτε ἐδιδάχθην, ἀλλά δι' ἀποκαλύψεως Ἰησοῦ Χριστοῦ*» (Γαλ. α΄ 11). Ὅπως κατ' εὐθείαν ἀπό τόν Κύριο παρέλαβε τήν ἀλήθεια τοῦ

Εὐαγγελίου, ἔτσι κατ' εὐθείαν παρέλαβε καὶ τὴν ἀλήθεια τῆς μεγάλης παραδόσεως, πού εἶναι ἡ προσφορά τοῦ **Μυστικοῦ Δείπνου**. Σάν νά βρισκόταν στό ὑπερῶν τῆς Ἱερουσαλήμ. Σάν νά ἦταν «εἷς τῶν συνανακειμένων». Σάν νά ἄκουσε μέ τά αὐτιά του τό πρῶτο «*Λάβετε, φάγετε*» καί τό πρῶτο «*Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες*».

- Τό συγκλονιστικό εἶναι αὐτό τοῦτο τό γεγονός τῆς παραδόσεως τοῦ Ἰησοῦ, τῆς **θυσίας** τοῦ Ἰησοῦ. «*Ὁ Κύριος Ἰησοῦς ἐν τῇ νυκτί ἣ παρεδίδοτο*».

- Θά πρέπη νά εἶναι ἀπάνθρωπος κανεῖς, γιά νά μή συγκινῆται ἀπό τὴν παράδοσι τοῦ Θεανθρώπου ὑπὲρ ὅλων τῶν ἀνθρώπων. Θά πρέπη νά εἶναι ἡ καρδιά του πέτρα, πιό σκληρή ἀπό τίς πέτρες τοῦ Γολγοθᾶ, γιά νά μή ραγίξῃ ἀπό τό Σταυρό τοῦ Ἰησοῦ. Λέει ὁ ἱερός Χρυσόστομος: «*Κἄν αὐτόλιθος ἦ τις, ἐνοήσας ἐκείνην τὴν νύκτα, πῶς ἦν μετὰ τῶν μαθητῶν ἀδημιῶν, πῶς παρεδόθη, πῶς ἐδέθη, πῶς ἀπῆχθη, πῶς ἐδικάσθη, πῶς τὰ ἐξῆς ἔπαθεν ἅπαντα, κηροῦ γίνεται ἀπαλώτερος, καί τῆς γῆς ἀπαλλάττεται καί τῆς ἐνταῦθα φαντασίας ἀπάσης*» (Ε.Π.Ε. 18α,198).

- Χριστιανός τῆς **παραδόσεως** εἶναι ὁποῖος πιστεύει στήν παράδοσι τῆς θυσίας τοῦ Χριστοῦ καί μέ τὴ σειρά του παραδίδει στοὺς ἄλλους ὅσα νομίζει δικὰ του, χρήματα, κτήματα, ἀγάπη, χρόνο, ὑπάρχοντά του.

- Ἡ παράδοσις τοῦ Μυστικοῦ Δείπνου, τῆς θείας Κοινωνίας, ἔγινε τὴν τελευταία νύκτα πρὸ τοῦ Πάθους. Ὁ Χριστός **εὐχαριστεῖ** τὸν Πατέρα γιά τὴν ὥρα, πού ἔφθασε τὴν ὥρα τῆς μεγάλης προσφορᾶς γιά τὸν κόσμο.

Εὐχαριστεῖ, διότι προσφέρεται. Εὐχαριστεῖ καί εὐχαριστεῖται, πού ἡ δική του προσφορά εἶναι ἡ ζωοποίησις τοῦ ψυχορραγοῦντος ἀνθρώπου. Ἡ **προσφορά** εἶναι **εὐχαριστία**. Κάθε προσφορά. Εὐχαριστοῦμε τὸν Θεό, πού μᾶς ἀξιῶναι νά προσφέρουμε τὴ μικρὴ ἀγάπη μας σάν ἀντίδοσι γιά τὴ δική Του ἀνεκδιήγητη ἀγάπη.

Ἡ θεία Κοινωνία καλεῖται καί **θεία Εὐχαριστία**, διότι τό προσφερόμενο Δῶρο δέν πληρώνεται διαφορετικά, παρά μόνο μέ ὀλόθερμη εὐχαριστία.

- Ἄφοῦ εὐχαρίστησε τὸν Πατέρα, ὁ Κύριος «*ἔκλασε*», τεμάχισε τὸν ἅγιο Ἄρτο, πού ἦταν τό Σῶμα Του. Ὁ ἕνας Χριστός προσφέρεται σέ ὅλους. Εἶναι «*ὁ μελιζόμενος καί μὴ διαιρούμενος*».

Στόν μεγάλο **καθρέφτη**, πρὶν τὸν θραύσουμε (τόν σπάσουμε), βλέπουμε ὅλο τό πρόσωπό μας. Ὅταν τὸν σπάσουμε, σέ κάθε κομμάτι πάλι ὅλο τό πρόσωπό μας βλέπουμε. Ἄς δεχθοῦμε τό παράδειγμα ὡς παράδειγμα τοῦ μυστηρίου τῆς **κλάσεως τοῦ Ἄρτου**. Στό πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ **ὄλη ἡ Θεότητα** καί ὄλη ἡ ἀνθρωπότητα. Στόν ἁγιασμένο Ἄρτο τῆς ἁγίας Τραπέζης ὄχι ἀπλῶς καθρεφτίζεται, ἀλλὰ **εἶναι** ὀλόκληρος ὁ Θεάνθρωπος Ἰησοῦς Χριστός. Τό ἴδιο καί στόν ἁγιασμένο Ἄρτο σέ χιλιάδες ὀρθοδόξους ναοὺς. Ὁ ἴδιος Χριστός, ὀλόκληρος, «*ὁ ἄνω τῷ Πατρὶ συγκαθήμενος καί ὠδε ἡμῖν ἀοράτως συνών*».

- Ὅταν τελῆται τό μυστήριο τῆς Εὐχαριστίας, δέν ἔχουμε ἀπλῆ **ἀνάμνησι** τῆς προσφορᾶς τοῦ Ἰησοῦ. Ἔχουμε τό Σῶμα καί τό Αἷμα τοῦ Κυρίου πραγματικά. Μερικοὶ παρερμηνεύουν τό «*εἷς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν*» (Α΄ Κορ. ια΄ 24). Δέν προσέχουν τό «*τοῦτο ποιεῖτε*!» Σέ ἀνάμνησι τοῦ γεγονότος, γίνεται τὸ **ἴδιο**, πού ἔκανε ὁ Χριστός: «*Τοῦτο, ἐκεῖνο τό δεῖπνόν ἐστίν*» (Χρυσόστομος. Ε.Π.Ε. 18α,202).

- Ὅταν γιά πρώτη φορά μίλησε ὁ Χριστός γιά τὴν προσφορά τοῦ Σώματος καί τοῦ Αἵματος, βεβαίωσε: «*Ἡ σὰρξ μου ἂ ληθῶς ἐστὶ βρωσίς, καί τό αἷμά μου ἂ ληθῶς ἐστὶ πόσις. Ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καί πίνων μου τό αἷμα ἐν ἐμοὶ μένει καὶ ἐγὼ ἐν αὐτῷ*» (Ἰωάν. στ΄ 55-56).

Γνωριμία με τόν ΠΑΥΛΟ

ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

‘Η χάρις εἶναι χάρις

Ρωμ. ια΄ 3–6

Μανία κατά τῶν «προφητῶν» (στ. 3)

Δύο εἶναι τὰ στοιχεῖα τῆς ἀληθινῆς θρησκευτικότητας.

- Τό ἕνα εἶναι ὁ λόγος, ἡ διδασκαλία. Κήρυκες τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ εἶναι οἱ «προφῆτες». Ἡ μανία τῶν Ἰσραηλιτῶν κατά τῶν προφητῶν φανερώνει τήν ἀποστροφή τους στό λόγο τοῦ Θεοῦ, πού κάποτε εἶναι θερμοκαυστήρας στά ἁμαρτωλά μας πάθη. «Τούς προφήτας σου ἀπέκτειναν» (Ρωμ. ια΄ 3).

Δέν μποροῦν νά σκοτώσουν τόν Θεό, γι’ αὐτό σκοτώνουν τούς προφῆτες, πού θυμίζουν τό Θεό. Στήν παραβολή τῶν κακῶν γεωργῶν δίδεται τό σύνθημα καί κατά τοῦ υἱοῦ του: «Δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐτόν» (Ματθ. κα΄ 28). Ὅταν ἦλθε ὁ Υἱός τοῦ Θεοῦ, Τόν σταύρωσαν.

- Ἡ θρησκευτική προγονοκαπηλεία, ἡ μάλλον ἡ θρησκευτική καλοπέρασις καί ὁ θρησκευτικός ἐσιθελισμός μισεῖ πάντοτε τόν ἀληθινό καί ζωντανό λόγο. Γίνεται λογοκτόνος, προφητοκτόνος, ἀγιοκτόνος, χριστοκτόνος.

- Τό ἄλλο εἶναι ἡ λατρεία. Οἱ τόποι τῆς λατρείας, πέρα ἀπό τήν ιερότητα, κηρύττουν τήν πίστι καί τήν εὐλάβεια τῶν ἀνθρώπων. Ἡ μανία τῶν κακῶν Ἰσραηλιτῶν ὄχι ἀπλῶς τὰ ἔμψυχα σκηνώματα τοῦ Θεοῦ ἐξώντωναν, δηλαδή, τούς προφῆτες, ἀλλά καί τὰ ἄψυχα κατέστρεφαν, τούς τόπους τῆς λατρείας.

Ἐπῆρχαν ἐποχές, πού κυριαρχοῦσε τό σύνθημα: Σκοτώστε καί γκρεμίστε! Τέτοια συνθήματα ἀκούστηκαν καί ἐφαρμόστηκαν καί στήν ἐποχή μας. Σέ κῶρες ἀθέων ὀλοκληρωτικῶν καθεστώτων ἐφαρμόσθηκαν σχέδια ἐξοντώσεως καί καταστροφῆς κάθε ἴχνους, πού θύμιζε Χριστό καί Ἐκκλησία. Ἄλλ’ ἐνῶ οἱ

διώκτες ἔπесαν, ἡ Ἐκκλησία ἔζησε. Στήν περίπτωση τῶν Ἰσραηλιτῶν ὑπῆρχε ἡ ὑποκρισία: Τιμοῦσαν τούς προφῆτες, ἐνῶ συγχρόνως καυχῶνταν γιά τούς προγόνους, τούς φονεῖς τῶν προφητῶν! Λέει ὁ ἱ. Χρυσόστομος: «Προφήτας ἔσφαξες (λαε τοῦ Ἰσραήλ), θυσιαστήρια κατέστρεψας, πᾶσαν ὑπερβολήν ὑπεδείξω πονηρίας καί ἀσεβείας» (Ε.Π.Ε. 17,394).

Θά ὑπάρχουν καί οἱ ἐκλεκτοί (στ. 4–5)

Ὁ προφήτης Ἡλίας βλέπει τήν ἐγκληματική ἀποστασία τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ καί ἐκφράζεται μέ θλίψη καί παράπονο. Ἔχει καί προσωπικό χαρακτήρα ὁ λόγος του. Αἰσθάνεται μόνος. Γύρω του βλέπει παντοῦ ἀσέβεια καί πολεμική κατά τοῦ Θεοῦ. Ἔμεινα, Κύριε, μόνος, καί θέλουν καί μένα νά μέ ἐξοντώσουν.

- Τό ὀλιγάριθμο τῶν πιστῶν, κάποτε καί ἡ μοναξιά, εἶναι φοβερή δοκιμασία. Νομίζεις, ὅτι ἀποτελεῖς μονάδα. Δέν βλέπεις ὁμόπιστο καί ὁμόψυχο. Δέν μπορεῖς μέ κάποιον νά μιλήσης. Δέν ζῆς τί χαρά τῆς κοινωνίας, τό «ἀδελφός ὑπ’ ἀδελφοῦ βοηθούμενος».

Ἄραγε ἔτσι εἶναι; Τόση λειψανδρία ὑπάρχει; Εἶχε δίκαιο ὁ προφήτης, πού ἔλεγε ὅτι εἶναι μόνος; Ἔτσι νόμιζε. Πάντοτε ὁ πόνος ἔχει καί τό στοιχεῖο τῆς ὑπερβολῆς. Ὁ Θεός ὅμως γνωρίζει τούς δικούς του ἀνθρώπους. Καί ἀπαντᾷ στόν προφήτη: Δέν εἶσαι μόνος. Ἐπῆρχουν κι ἄλλοι, πού σὺ δέν τούς γνωρίζεις: «Ἄλλά τί λέγει αὐτῶ ὁ χρηματισμός; Κατέλιπον ἐμαυτῶ ἐπτακισχιλίους ἀνδρας, οἵτινες οὐκ ἔκαμψαν γόνυ τῇ Βάαλ» (Ρωμ. ια΄ 4). Δηλαδή: Τί λέει στόν προφήτη ἡ θεία ἀποκάλυψις; “Ἄφησα γιά τόν ἑαυτό μου ἐπτά χιλιάδες ἀνδρες, πού δέν προσκύνησαν τήν Βάαλ”.

Ἡ συνομιλία τοῦ προφήτου μέ τόν Θεό βρίσκεται στό Γ΄ Βασ. 10-18. Σημαντική γιά ὅλες τίς ἐποχές. Τούς πιστούς τούς γνωρίζει μόνο ὁ Θεός. Σέ καιρό ἀποστασίας μεγάλης ἔχει τήν ἐκλεκτή του μερίδα, πού τήν κρατεῖ γιά τόν ἑαυτό Του. Πολλές φορές δέν ὑποπευόμεθα, ὅτι ὑπάρχουν κι ἄλλοι πολλοί, μέ τήν ἴδια πίστι καί τήν ἴδια εὐλάβεια. Εἶναι διασκορπισμένοι σέ διάφορα μέρη καί δέν φαίνονται. Γι' αὐτό γίνονται οἱ συνάξεις τῶν πιστῶν. Οἱ πιστοί συναντῶνται, ζοῦν τήν κοινωμία τῆς ἀγάπης, ἀλληλοενισχύονται.

● Εἶναι μεγάλος ἥρωισμός νά μή *«κλίνης τό γόνυ τῆ Βάαλ»* (στ. 4). Ὅταν ὅλοι σύρωνται καί παρασύρονται καί προσκυνοῦν τούς «θεούς» κάθε ἐποχῆς, εἶναι ἥρωισμός νά παραμένῃς ἀλύγιτος. Ὅταν ὅλοι προσκυνοῦν τή «θεόπιτα» τῆς ἐκείστοτε ἐξουσίας, κολακεύοντας καί προδίδοντας τό «πιστεύω» τους, εἶναι ἥρωισμός νά στέκουν ἀλύγιστα τά παιδιά τοῦ Θεοῦ, ὅπως οἱ Τρεῖς Παιδες στήν Παλαιά Διαθήκη. Γι' αὐτό καί ὁ εὐαγγελιστής Ἰωάννης μᾶς προτρέπει: *«Τεκνία, φυλάξτε ἑαυτούς ἀπό τῶν εἰδώλων»* (Α΄ Ἰωάν. ε΄ 21).

● Θά ἔχη πάντοτε ὁ Θεός τούς δικούς Του. Δέν τούς ἐπιλέγει κατηρικά. Χαριστικά νάι, κατηρικά ὄχι. Χαριστικά, διότι κανένας δέν ἀξίζει τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ. Κατηρικά ὅμως ὄχι, ἀφοῦ ὁ ὁποιοσδήποτε μπορεῖ νά συγκαταλέγεται στό *«λεῖμμα»* τοῦ Θεοῦ. Ἔτσι κατανόουμε τόν ἐπόμενο στίχο τῆς Ἐπιστολῆς: *«Οὕτως οὖν καί ἐν τῷ νῦν καιρῷ λείμμα καί ἔκλογὴν γέγονεν»* (στ. 5). Δηλαδή: Ἔτσι λοιπόν τώρα ἔχει ἀπομείνει ἓνα ὑπόλοιπο (πιστῶν Ἰσραηλιτῶν) σύμφωνα μέ ἐκλογή, πού ἔγινε κατά χάριν.

● Δέν ἀποτελοῦν πλειονοψηφία οἱ ἄνθρωποι τοῦ Θεοῦ. Ἀριθμητικά εἶναι πάντοτε ἡ μειονοψηφία, *«οἱ ὀλίγοι σφωζόμενοι»* (Ματθ. ζ΄ 14. Λουκ. ιγ΄ 23). Εἶναι ἡ «μικρά ζύμη» (Α΄ Κορ. ε΄ 8), πού ὅμως ἔχει πῆ δυνατότητα νά ζυμώσῃ ὅλο τόν κόσμο. Εἶναι τό «λεῖμμα», πού διασώζεται ἀπό τή γενική καταστροφή.

Φαντασθῆτε πυρκαγιά, πού κατακαίει δάσος. Στή μαύρη κόλασι, πού δημιουργεῖται, διασώζεται μικρή ὄσσις πρασίνου. Αὐτό λέγεται «λεῖμμα», τό ὑπόλοιπο, ὅ,τι ἀπέμεινε ἀπό τό ὠραῖο τοπίο. Ἡ πυρκαγιά τῆς ἁμαρτίας κατακαίει ψυχές καί σώματα. Τό ξάπλωμα τῆς ἀσε-

βείας καί τῆς διαφθορᾶς μοιάζει μέ ὀλοκαύτωμα. Θυσία στό σύγχρονο Βάαλ, στόν Ἄντιθεο. Καί μέσα σ' αὐτή τήν πυρίκαυστη κατάστασι διασώζονται μερικά πρόσωπα. Εἶναι οἱ πιστοί, οἱ εὐλαβεῖς.

● Πάντοτε ὑπάρχουν οἱ ὀλίγοι τοῦ Θεοῦ. Ὁ Παῦλος μίλησε καί παραπάνω γιά τούς λίγους ἐκλεκτούς, τό «κατάλειμμα» (Ρωμ. θ΄ 27). Οἱ Ἰσραηλίτες δέν μπορούσαν νά ξεχωρίσουν δύο ἀριθμούς: Ἄλλος ὁ ἀριθμός τοῦ ἔθνους καί ὁ ἄλλος ὁ ἀριθμός τῆς σωτηρίας. Πραγματικά ἡ ἐπαγγελία τοῦ Θεοῦ, ὅτι θά εὐλογηθῇ τό ἔθνος τοῦ Ἀβραάμ καί θά πληθυνθοῦν σάν τήν ἄμμο τῆς θαλάσσης καί σάν τά ἄστρα τῆς θαλάσσης, πραγματοποιήθηκε. Ἀλλά πουθενά ὁ Θεός δέν ταύτισε αὐτή τήν ἐπαγγελία μέ τήν ἐπαγγελία τῆς σωτηρίας. Ποτέ δέν εἶπε, ὅτι θά σωθοῦν ὅλοι οἱ Ἰσραηλίτες. Κάτι τέτοιο πέραν τοῦ ὅτι θά ἦταν ἄδικο, θά καταργοῦσε τήν ἐν Χριστῷ σωτηρία. Πολυἀριθμοί σάν ἔθνος οἱ Ἰσραηλίτες, ὀλιγάριθμοι ὅμως σάν σεσωσμένοι. *«Ἐάν ἦ ὁ ἀριθμὸς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης, τό κατάλειμμα σωθήσεται»* (Ρωμ. θ΄ 27).

Εἴμεθα πολλοί, ἀλλά λίγοι θά σωθοῦν. Μπορεῖ νά λέγεται εὐλογημένο τό ἔθνος τῶν Ἑλλήνων, ἀλλ' αὐτό ἀπλῶς αὐξάνει τήν εὐθύνη μας καί ἐπ' οὐδενί λόγῳ σημαίνει, ὅτι ὅλοι θά σωθοῦμε. Μπορεῖ νά λεγόμεθα ὀρθόδοξοι χριστιανοί, ἀλλά λίγοι θά σωθοῦν.

Τό *«λεῖμμα»* δημιουργεῖται *«καί ἔκλογὴν χάριτος»* (στ. 5). Ἡ χάρις διαφυλάττει ὠρισμένο ἀριθμὸ εὐλαβῶν πιστῶν. Ἡ χάρις ἐκλέγει. Αὐτὴ ἡ ἐκλογή δέν εἶναι, ἐπαναλαμβάνουμε, μεροληπτική. Δέν ἐκλέγει ὁ Θεός ὅποιον νᾶναι. Ἐκλέγει τούς ἀξίους ἐκλογῆς. Ἡ δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ δέν εἶναι τυφλή. Βλέπει καί ζυγίζει. Ἐξελέγη ἡ Μαρία Παρθένος γιά τό ἔργο τῆς σαρκώσεως, ἀλλ' ἦταν ἄξια τῆς ἐκλογῆς αὐτῆς. Ἡ ἐκλογή, λοιπόν, τοῦ Θεοῦ δέν εἶναι αὐθαίρετη.

● Οὐσιαστικά τήν ἐκλογή δέν τήν κάνει ὁ Θεός: τήν κάνουμε ἐμεῖς. Ἐμεῖς ἐπιτρέπουμε στό Θεό νά μᾶς διαλέξῃ. Καί δωρεάν ἡ σωτηρία καί καί ἡ ἐκλογὴν! Ἐμεῖς ἀνοίγουμε τήν πόρτα τῆς ψυχῆς μέ τήν πίστι καί τή ζωή, κι ἔτσι ὁ Θεός μπαίνει καί προσφέρει τό δῶρο τῆς σωτηρίας. Εἶναι δῶρο, νάι, δέν τό ἀξίζουμε. Ἀλλά πρέπει νά Τοῦ ἀνοίξουμε, γιά νά τό δώσῃ: νά συγ-

κατατεθούμε, για να μάς εκλέξη. Λέγει ο Ι. Χρυσόστομος:

● Τελικά η δοκιμή της πίστεως αξιώνεται με τη χάρι. Ἡ χάρις δίνεται βεβαίως δωρεάν, ἀλλ' ἔχει καὶ τὸ στοιχεῖο τῆς δικαιοσύνης, ἀφοῦ δίδεται σ' ὅσους τὴν θέλουν, σ' ὅσους τὴν πιστεύουν, σ' ὅσους με τὴν ταπεινώσι τους τὴν ἐλκύουν. Ἡ χάρις σπῖ... χάρι!

Ἡ χάρις εἶναι χάρις (στ. 6)

Διδάσκαλος τῆς χάριτος ὁ ἀπόστολος Παῦλος. Φανερώνει τὸν τρόπο, με τὸν ὁποῖο τελικὰ σώζεται ὁ ἁμαρτωλός. Ὅσα ἔργα κι ἂν ἔχη, χωρὶς τῆς χάρι τοῦ Χριστοῦ δὲν σώζεται. Τὰ ἔργα εἶναι ἀναγκαῖα ὡς καρποὶ τῆς πίστεως. Δὲν παράγουν μόνον τὴν σωτηρία, ἀλλ' ὅμως παράγονται ἀπὸ τὴν πίστι τῆς σωτηρίας. Ἄς μὴ καυχώμεθα, λοιπόν, ἀφοῦ «χάριτί ἐσμεν σεσωσμένοι» (Ἐφεσ. β' 5).

Ἄν θελήσουμε νὰ καυχηθοῦμε γιὰ τυχόν ἀξιωμαθία ἔργα καὶ νὰ ἐξαρτήσουμε ἀπ' αὐτὰ τὴν σωτηρία, αὐτομάτως μειώνουμε τὴν δύναμι καὶ τὴν ἀξία τῆς χάριτος. Ξεκαθαρίζει τὰ πράγματα στὸν ἐπόμενο στίχο ὁ Παῦλος. Ἡ χάρις ἢ ἔργα. *«Εἰ δὲ ἐξ ἔργων, οὐκ ἐστὶ χάρις· ἐπεὶ τὸ ἔργον οὐκ ἐστὶν ἔργον»* (στ. 6). Δηλαδή: Ἄφοῦ ἡ σωτηρία γίνεται κατὰ χάριν, δὲν βασίζεται πλέον σὲ ἔργα. Διαφορετικά, ἡ χάρις παύει νὰ εἶναι χάρις. Καὶ τὸ καλὸ ἔργο δὲν εἶναι ἀξιόμισθο.

Ἡ χάρις εἶναι δύναμις τοῦ Θεοῦ, ἡ εἰδική δύναμις, πού ἐν συνδυασμῷ με τὴ θεϊκὴ ἀγάπη καὶ τὴ θεϊκὴ σοφία κατασκευάζει καὶ προσφέρει δωρεάν τὴν δικαίωσι, τὴν σωτηρία. Εἶναι, λοιπόν, δυνατὸν, νὰ εἶναι ἐλλιπὴς ἡ δύναμις τοῦ Θεοῦ; Νὰ θέλῃ γιὰ συμπλήρωμα ἀνθρώπινα κατασκευάσματα; Ἀσφαλῶς ὄχι.

● Ἄν, ἔστω καὶ σὲ μικρὸ ποσοστὸ, ἀπαιτοῦνται τὰ ἔργα τοῦ νόμου γιὰ τὴν σωτηρία, τότε ἡ χάρις δὲν εἶναι χάρις. Εἶναι χάρις κατὰ τὸ ἥμισυ. Σάν νὰ λέμε Θεός κατὰ τὸ ἥμισυ. Ἄν πάλι τὰ ἔργα τοῦ νόμου μποροῦν ἀξιόμισθα νὰ προσδώσουν τὴν σωτηρία, τότε πρὸς τὴν χάρις;

Ἐπομένως ἕνα ἀπὸ τὰ δύο σώζουν, ἢ ἡ χάρις ἢ τὰ ἔργα. Καὶ φυσικὰ γιὰ ὅσους λόγους ἦδη ἔχει ἀναπτύξει ὁ Παῦλος σπῖν πρὸς Ρω-

μαίους Ἐπιστολή, ἡ θεϊκὴ δύναμις καὶ ἀγαθότητα, πού λέγεται χάρις, αὐτὴ καὶ μόνον σώζει.

● Καὶ φυσικὰ δὲν σώζει ὄλους. Μόνον ἐκείνους σώζει, πού προσφέρουν τὴν ἐλευθέρω βούλησί τους σπῖ χάρι. Γιὰ νὰ δεχθῆς ἐπίσημο ἐπισκέπη στό σπῖ σου, τοῦ ἀνοίγεις διάπλατα τὴν πόρτα, τὸν χαιρετᾷς ἐγκάρδια καὶ τὸν περιποιεῖσαι. Ὁ Θεός κτυπᾷ κάθε καρδιά ἀνθρώπινη. Φέρνει τὸ καινούργιο Τοῦ δῶρο, τὴν χάρι. Ὁ πιστὸς ἀνοίγει διάπλατα στό Θεό τὴν πόρτα, με τὴν ἀκλόνητη πίστι του, χαιρετᾷ με τὴν εὐχαριστία του, καὶ τὸν περιποιεῖται με τὰ καλὰ του ἔργα.

Εἶναι ἀναπολόγητοι ὅσοι δὲν δέχονται τὸ Θεό τῆς χάριτος. Ἰδίως οἱ Ἰουδαῖοι ἦσαν ἀναπολόγητοι, διότι ἐπέμεναν σὲ λάθος τρόπο θεραπείας, στό νόμο.

Με τὴν ζωὴ τῆς χάριτος δὲν ἔχουμε ἄρνησι τῶν καλῶν ἔργων. Ἔχουμε ἀξιοποίησι τῶν καλῶν ἔργων. Γιατὶ τὸ νερό νὰ πηγαίνει χαμένο καὶ νὰ μὴ ποτίζη τὸν κῆπο σου; Ἔργα θρησκευτικά, χωρὶς τὴν πίστι σπῖ χάρι, σπῖν ἐν Χριστῷ δωρεάν σωτηρία, πᾶνε χαμένα, σάν τὸ νερό πού τρέχει ἄσκοπα. Ἔργα καλὰ, σάν καρπὸς τῆς πίστεως σπῖ χάρι, ποτίζουν τὸν κῆπο τῆς ψυχῆς μας καὶ ριζοβολεῖ τὸ δένδρο τῆς σωτηρίας μας. Ἄρα ἡ χάρις δὲν εἶναι ξερὸ ἔργον, ἀλλὰ πηγὴ ἔργων. Πάντοτε ἰσχύει τὸ «πίστις δι' ἀγάπης ἐνεργουμένη» (Γαλ. ε' 6).

● Ἔτσι ἐξηγεῖται, πῶς, ἐνῶ ἡ χάρις εἶναι γιὰ ὄλους, λίγοι δι' αὐτῆς σώζονται. Σώζονται ὅσοι θέλουν νὰ τὴν δεχθοῦν. Ἀποφασιστικὸ ρόλο σπῖν ὑπόθεσι τῆς σωτηρίας παίζει ἡ προαίρεσις τοῦ ἀνθρώπου. Ἄν θέλῃ ὁ ἄνθρωπος, ὅλα τοῦ τὰ χαρίζει ὁ Θεός. Λέγει ὁ ἱερός Χρυσόστομος: *«Εἰ χάριτι, διατί μὴ πάντες ἐσφζόμεθα; Ὅτι μὴ βούλεσθε. Ἡ γὰρ χάρις, κᾶν χάρις ἦ, τοὺς ἐθέλοντας σώζει, οὐ τοὺς μὴ βουλομένους καὶ ἀποστρεφόμενους αὐτήν, καὶ πολεμοῦντας αὐτῇ διηνεκῶς καὶ ἐναντιουμένους»* (Ε.Π.Ε. 17,376). Μετὰ φρασίς: Ἄν ἡ δωρεὰ τῆς χάριτος σώζη, γιατί δὲν σωζόμεστε ὄλοι; Ἐπειδὴ δὲν θέλετε. Ἡ χάρις, παρ' ὅλο πού εἶναι χάρις, σώζει μόνον ἐκείνους, πού θέλουν, ὅχι βεβαίως ἐκείνους, πού δὲν τὴν θέλουν, πού τὴν ἀποστρέφονται, πού ἐναντιώνονται καὶ τὴν πολεμοῦν.

Ἐλεύθεροι ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΙ

Λίγο πιά πέρα

Προχωρεί ὁ Χριστός. «Πέραν τοῦ Ἰορδάνου», στή «Γαλιλαία τῶν ἐθνῶν» (Ματθ. δ' 15). Προχωρεῖ. Ἔρχεται καί σέ μᾶς. Προχωρεῖ πέρα ἀπό μᾶς. Πορεύεται σέ ἄλλους τόπους, σέ ἄλλους ἀνθρώπους. Κάνει τό μεγάλο ἀνοιγμα τῆς ἀγάπης Του στόν κόσμο. Πορεία πέρα ἀπό τά καθιερωμένα καί πέρα ἀπό τά κατεστημένα.

- «Πέραν τοῦ Ἰορδάνου». Πιά πέρα ξανοίγεται ἡ λαοθάλασσα τοῦ κόσμου. Ἡ ἀγάπη συνεχῶς προχωρεῖ. Ὅλο πιά πέρα. «Πορρωτέρω πορεύεται» (Λουκ. κδ' 28). Ὁ κόσμος, ἡ ἀνθρώπινη κοινωνία, περιμένει τόν Ἰησοῦ Χριστό. Ἄς μή τόν κρατᾶμε μόνο γιά τόν ἑαυτό μας. Τό ἀνοιγμα τῆς ἱεραποστολῆς περιμένει κάθε πιστό.

- «Πέραν τοῦ Ἰορδάνου». Πέρα ἀπό τήν ἀγία γῆ τῆς Παλαιστίνης ὑπάρχει ἡ ἀγρία κοινωνία τῶν παθῶν. Αὐτή κυρίως ἡ κοινωνία ἔχει ἀνάγκη τόν Κύριό μας. Ἡ ἀγρία κοινωνία τῆς ἐποχῆς μας. Ἡ κοινωνία τοῦ ἐγκλήματος, τῶν ναρκωτικῶν, τοῦ μίσους, τῆς ἐκμεταλλεύσεως, τῆς κομπίνας, τῆς ραδιουργίας.

- «Πέραν τοῦ Ἰορδάνου». Πέρα ἀπό τό λατρευτικό χῶρο τῶν Ναῶν ὑπάρχει ἕνας κόσμος, πού περιμένει τόν Χριστό, γιατί χωρίς Αὐτόν ἀλληλοσπάρασσεται, πεθαίνει. Νά βγάλουμε τόν Χριστό πρὸς τά ἔξω, στόν κόσμο τῆς συγχύσεως καί τῶν προβλημάτων. Μέ τόν Χριστό θά ἡμερέψη ὁ κόσμος, θά βγῆ ἀπό τά ἀδιέξοδα, θά λυτρωθῆ.

- Ὁ Χριστός σήμερα πορεύεται μέ τά

δικά μας πόδια· εἶναι τά πόδια τῆς ἱεραποστολῆς.

- Μιλáει μέ τό δικό μας στόμα· εἶναι τό στόμα τοῦ εὐαγγελισμοῦ.

- Σκορπάει ἀγάπη μέ τά δικά μας χέρια· εἶναι τά χέρια τῆς ἐλεημοσύνης.

Ἄρκει νά ἰσχύση γιά ὄλους μας τό «καταλιπὼν τὴν Ναζαρέτ» (Ματθ. δ' 13).

- Ν' ἀφήσουμε τὴν καλοπέρασί μας καί τὴ φιλαυτία μας· τὴ νωχέλεια καί τὴ ραθυμία μας.

- Νά δοῦμε λίγο πιά πέρα ἀπό τά στενά ὄρια τοῦ δικοῦ μας κύκλου, λίγο πιά πέρα ἀπό τό σπίτι μας, λίγο πιά πέρα ἀπό τὴν οἰκογένειά μας, λίγο πιά πέρα ἀπό τὴν ἐξωτερικὴ μας ψευτοθησκευτικότητα.

- Νά δοῦμε τόν κόσμο μέ τά μάτια τοῦ Χριστοῦ.

Αὐτοκτονία καί «εὐθανασία»

Κτό Κυριακάτικο φύλλο τῆς ἐφημερίδας «Καθημερινή» (τῆς 5ης Δεκεμβρίου) μία ὁλόκληρη σελίδα τῆς εἶναι ἀφιερωμένη στήν «ἐξύμνησι» τοῦ τρόπου, πού πρέπει νά νομιμοποιηθῆ ἡ αὐτοκτονία, προκειμένου νά διευκολύνεται ὁ ὁποιοσδήποτε ὑπερήλικας ἢ βαρεῖα ἀσθενής νά θέτῃ μόνος τέρμα στή ζωή του! Ἄφορμὴ γιά τὴν ὑποστήριξη τῆς αὐτοκτονίας καί τῆς λεγόμενης «εὐθανασίας» ἔδωσε τό γεγονός ὅτι στή Μεγάλῃ Βρετανία εἶναι πλέον γεγονός ὁ νόμος τοῦ βιαίου καί ἀπάνθρωπου αὐτοῦ τρόπου θανάτου.

- Καθ' ὃν τρόπον ζήλειψε ἡ Ἑλλάδα τὴν νομιμοποίησι ἀπὸ ἄλλες χῶρες τῶν

ἐκτρώσεων καί κυριολεκτικά σφαγιάζονται ζωντανά κυφορούμενα βρέφη, ἔτσι τώρα ζήλησε καί τόν τρόπο πού ἡ Βρετανία καί ἄλλες πιθανόν χώρες νομιμοποίησαν τήν αὐτοχειρία, τήν αὐτοκτονία καί τήν λεγόμενη «εὐθανασία».

• Ἀπάντησι στό θέμα αὐτό δημοσίευσε στήν «Καθημερινή» (12 Δεκ.) ὁ σπουδαῖος ἰατρός **Ἀντώνιος Παπαγιάννης**, υἱός τοῦ μακαριστοῦ σπουδαίου κληρικοῦ π. Κωνσταντίνου Παπαγιάννη. Τήν παραθέτουμε:

«Κύριε διευθυντά!

Μέ ἀφορμή τήν πρόσφατη ὑπερψήφισι στή Βρετανική Βουλή τῶν Κοινοτήτων τοῦ νομοσχεδίου γιά τήν ἰατρικῶς ὑποβοηθούμενη αὐτοκτονία σέ περιπτώσεις ἀνίατης νόσου καί τό σχετικό δημοσίευμα τῆς «Καθημερινῆς» (5 Δεκ.), ἀξίζει νά θυμηθοῦμε καί νά θυμίσουμε ὅτι ἐδῶ καί δύομισι χιλιάδες χρόνια ὁ Ἱπποκράτικος ὄρκος ἀπαγορεύει ὄχι μόνο τή χορήγησι θανατηφόρου φαρμάκου, ἀλλά ἀκόμη καί τή συμβουλή γιά μιά τέτοια ἐνέργεια (στό πρωτότυπο: «Οὐ δώσω οὐδέ φάρμακον οὐδενί αἰτηθεῖς θανάσιμον, οὐδέ ὑφηγήσομαι ξυμβουλίην τοιήνδε»).

Ἐξάλλου, ἡ ἐντολή «**Οὐ φονεύσεις**» ἀποτελεῖ θεμελιώδη ἐπιταγή τῆς Χριστιανικῆς Ἠθικῆς, χωρίς βέβαια ἐξαιρέσεις. Σύμφωνος μέ τίς πανάρχαιες αὐτές ἀρχές, ὁ ἰσχύων Κώδικας Ἰατρικῆς Δεοντολογίας (N. 3418/2005) προβλέπει ὅτι «ὁ ἰατρός ὀφείλει νά γνωρίζει ὅτι ἡ ἐπιθυμία ἐνός ἀσθενοῦς νά πεθάνει, ὅταν αὐτός βρίσκεται στό τελευταῖο στάδιο, δέν συνιστᾶ νομική δικαιολόγησι γιά τή διενέργεια πράξεων, οἱ ὁποῖες στοοχεύουν στήν ἐπίσπευσι τοῦ θανάτου» (ἄρθρο 29.3).

Γνωρίζουμε ὅτι στίς χώρες πού θεσμοθέτησαν τήν «εὐθανασία» ὡς «θανάτωσι ἀπό οἶκτο» (mercy killing) καταγράφονται περιπτώσεις κατάχρησης τῆς ἐπιλογῆς αὐτῆς ἀκόμη καί γιά λόγους κατὰθλιψης χωρίς νά ὑπάρχει ἀνίατο νόσημα.

Ἐπί τέλος ἄς στρέψουμε τίς προσπάθειές μας στή σωστή ἀνακούφισι (ὄχι μόνο σωματική, ἀλλά καί ψυχική, κοινωνική καί πνευματική) τῶν ἀσθενῶν, χωρίς νά ἀνοίξουμε ἄλλον ἕνα δεοντολογικό «ἄσκό τοῦ Αἰόλου».

Τό ἀρχαῖο κῶνειο καί τά σύγχρονα ἰσοδύναμά του δέν πρέπει σέ καμμιά περίπτωση νά γίνουν συνταγογραφούμενα φάρμακα».

Μπορεῖ ὁ εἰδωλολάτρης Μένανδρος νά εἶπε τό «Κρείσσον τό μῆ ζῆν ἢ ζῆν ἀθλίως»; Ὅμως ἡ Πηγὴ τῆς ζωῆς, ὁ Θεάνθρωπος Ἰησοῦς Χριστός, διδάσκει τό **ζῆν αἰώνιος**, γιά ὅσους βέβαια πιστεύουν στήν ὄντως Ζωή καί δέν ἐπιδιώκουν τό πῆδημα στό χάος τῆς κολάσεως.

Σκυλάκια ἢ παιδάκια;

Ἐνῆς ἕνα σκυλί θυσιάστηκαν πολλές ἡμέρες καί πολλές ὥρες τηλεοπτικῆς εἰδησεογραφίας. Κάποιος **μαχαίρωσε ἕνα σκυλί** καί λαβωμένο τό ἔρριξε σέ κάδο σκουπιδιῶν. Τό ἀντελήφθηκαν διερχόμενοι καί κάλεσαν τό εἰδικό

ΙΩΑΝΝΗΣ ὁ ΒΑΠΤΙΣΤΗΣ	Κωδικός 01-1323
ΜΗΝΙΑΙΟ ΟΡΘΟΔΟΞΟ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ	
Ἰδιοκτήτης: Σύλλογος «Ἰωάννης ὁ Βαπτιστής»	
Ἐπεύθυνος ἐκδόσεως: Ἄγγελ. Μπότζιου	
Χριστοκοπίδου 12 - 105 54 - Ἀθήνα	
www.ioannisvaptistis.gr	
Τηλέφωνα: 2103212713 & 6936941857	
e-mail: info@ioannisvaptistis.gr	
Ἐπεύθυνος Τυπογραφείου:	
Β. Μπουζάλας, Ἄγ. Ἀναργύρων 4,	
18542 Περιστέρι	
Ἐτησίᾳ συνδρομή:	
Ἐσωτερικοῦ 10 €. Κύπρου 20 €.	
Ἐξωτερ.: Εὐρώπης 20 €. Ἀμερικῆς: δολ. 25.	
Καναδᾶ καί Αὐστραλίας: δολάρια 30.	
Ἐπιταγές καί ἐπιστολές:	
Περιοδικό «Βαπτιστής»	
Χριστοκοπίδου 12, 105 54, Ἀθήνα.	

γιατά σκυλιά ΕΚΑΒ, νά παραλάβη τό τραυματισμένο ζωο καί νά τό μεταφέρει στό κτηνιατρείο!

- Νά κρίνουμε τήν πράξι τοῦ **ζωοκτόνου**; Τήν ἔκριναν καί τήν κατέκριναν ἐπί μία ἑβδομάδα ὅλα τά τηλεοπτικά κανάλια. Καί ξέσπασαν σέ συμπάθειες γιά τό πάθημα ἑνός σκυλιού, τό ὁποῖο τελικά **«ψόφησε»**. Ψόφησε; Λάθος! Ὅλοι οἱ τηλεπαρουσιαστές ἀνήγγειλαν ὅτι... **ξεψύχησε!** Τό ζωο ξεψύχησε!!!

- Νά κρίνουμε τοὺς φανατικούς ζωόφιλους, πού τό ἐμφύχωσαν τό σκυλί; Στ' ἀλήθεια ὁ Θεός ἔπλασε καί τά ζωα ἔμψυχα ὄντα; Ἔχουν, δηλαδή, **ψυχή ἀθάνατη**, ὅπως ἔχει ἡ κορωνίδα τῶν δημιουργημάτων, ὁ ἄνθρωπος; Μήπως ἔχουν καί νοῦν, ὅπως ἔχει ὁ ἄνθρωπος; Μήπως πηγαίνουν καί αὐτά στό σχολεῖο καί σπουδάζουν ὅπως οἱ ἄνθρωποι; Ποιός φυσιολογικός ἄνθρωπος δέν ξέρεי, ὅτι τά ζωα δέν διαθέτουν τά δύο ὑπέροχα δῶρα, πού μόνο ὁ ἄνθρωπος ἔχει, δηλαδή τή **λογική** καί τήν **ἐλευθερία**; Ποιός δέν ξέρεи, ὅτι τά ζωα ἀκολουθοῦν ὑποχρεωτικά τό **δρόμο τῶν ἐνστίκτων**;

- Νά κρίνουμε τήν πολυετῆ ποινῆ, στήν ὁποία καταδικάστηκε ὁ μαχαιρώσας τό σκυλί; Ἐδῶ ὄχι μόνο ἔχουμε δικαίωμα νά κρίνουμε, ἀλλ' ἔχουμε καί ὑποχρέωσι νά συγκρίνουμε:

Συγκρίνουμε, λοιπόν, κάποιον σκληρό μαχαιροβγάλτη πού τραυμάτισε ἕνα σκυλί μέ τόν ἄλλον μαχαιροβγάλτη, πού σφάζει ἕνα **ζωντανό παιδί**, ἕνα ζωντανό κυοφορούμενο βρέφος. Ναι, μαχαιροβγάλτης εἶναι καί ὁ **ἐκτρωσιολόγος**, πού ἐν ψυχρῷ τελεῖ τήν ἄμβλωσι καί σκοτώνει ἕναν ἄνθρωπο!

Ἐναν; Οἱ ἀνθρωποκτονίες στήν Ἑλλάδα ἀνέρχονται ἐτησίως στόν ἀριθμό τῶν **200.000!** Ναι, οἱ στατιστικές αὐτό δείχνουν: Δέν ἀφήνουν οἱ παιδοκτόνοι τά κυοφορούμενα βρέφη νά δοῦν τό φῶς τοῦ ἡλίου. Ἐπεμβαίνουν κατά... παραγγελία καί μέ τό ἀζημίωτο!

Τί ἐγκληματική ὑποκρισία!

—Τί θέλετε, κυρία μου; Γιατί ἦρθατε στό ἱατρεῖο μου μέ τόν ἄντρα σας (ἢ μάλλον μέ τόν σύντροφό σας);

—Νά ἐπεμβῆτε, γιατρέ! Αὐτό θέλουμε. Τό παιδί δέν τό θέλουμε! Ὅσο γρηγορότερα μπορεῖτε, θέλουμε νά τό ἐξαφανίσετε, νά τό σκοτώσετε, νά τό σφάξετε. Κι ὅσο γιά τόν... κόπο σας, κι ἐμεῖς καί τό ταμεῖο μας θά σᾶς πληρώσουμε γιά τόν κόπο τῆς σφαγῆς!...

- Σέ λίγο τό μωρό πολτοποιεῖται! Τό ἅγιο σωματάκι του πετιέται στόν ὑπόνομο! Ποιός θά τό κλάψη; Ποιός θά ἐπιτιμήσῃ τή φόνισσα μάνα καί τόν συνυπεύθυνο ἐγκληματικό σύντροφο; Ποιός θά καθῆσῃ στό **ἐδώλιο τοῦ κατηγορουμένου** τόν σφαγέα τῶν παιδιῶν; Ποιός;

- Ποιός θά πῆ στόν κ. Μητσοτάκη, ὅτι τό **δημογραφικό** δέν λύνεται μόνο μέ **ἐπιδόματα** γιά κάθε τοκετό, ἀλλά κυρίως λύνεται μέ τήν ἀπαγόρευσι τῆς θανατικῆς ποινῆς, πού λέγεται **ἐκτρωσις** (ἄμβλωσις);

- Τελικά σ' αὐτόν τόν ἄλλοτε ἀγιοτόκο τόπο, θά πλουτίζουν καί οἱ ἐκτρωσιολόγοι, πού πωρώθηκαν πλέον, καί τό **νυστέρι** τῆς ἐπιστήμης τό μετέτρεψαν σέ κοφτερό μαχαίρι πού κατασφάζει ζωντανά παιδιά καί μαζί μ' αὐτά καί τό μέλλον τῆς Ἑλλάδος;

- Στό σκαμνί ὅποιος τραυματίζει ἕνα σκυλί (φυσικά κακό κι αὐτό)! Ἐλεύθερος μέ τό πανάκριβο αὐτοκίνητό του καί τή βίλλα του ὅποιος σφάζει, **μέ τήν ὑποστήριξι τοῦ Νόμου**, τά παιδιά τῆς Ἑλλάδος!!!

Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, λυπήσου μας!

Λαμπρές παρουσίες, λαϊκές ἀπουσίες!

Εἰ φιλοπερίεργοι ἀνοίγουν καθημερινά τά ἐκκλησιαστικά «σάιτ» καί βλέπουν. Συνηθισμένοι τίτλοι: **Λαμπρότητα - Μεγαλοπρέπεια - Βυζαντινὴ αἴγλη!** Κάθε γιορταστικό γεγονός συνο-

δεύεται σχεδόν πάντοτε από τους **φωτογράφους**. Πρέπει να αποτυπωθούν στο φακό τὰ πάντα! Κι όταν λέμε «τὰ πάντα», εννοούμε τὰ πάντα! Καί τὰ **σκαλοπάτια** τοῦ Ναοῦ, πού ἔχουν παραταχθῆ οἱ ἱερεῖς γιά νά ὑποδεχθοῦν τόν ἀρχιερέα (ὄχι τόν ἕναν, ἀλλά τούς πολλούς ἀρχιερεῖς). Καί τήν ἀφίξι τῶν **αὐτοκινήτων** τῶν ἀρχιερέων. Καί τό πῶς ἀνάβει τή **λαμπάδα** του κάθε ἀρχιερέας. Καί πῶς ἐνδύουν τόν ἀρχιερέα μέ τόν **μανδύα** τῆς μακρᾶς οὐράς. Καί πῶς **εὐλογεῖ** ὁ προεξάρχων ἀρχιερέας τήν ὥρα πού τοῦ ψέλνουν σέ ἀργό βέβαια μέλος τό «*Τόν Δεσπότην καί Ἀρχιερέα ἡμῶν...*». Καί πῶς ἀνεβαίνει στό **δεσποτικό** ὁ Ἀρχιερέας. Καί πῶς οἱ λοιποὶ ἀρχιερεῖς παρατάσσονται. Καί πῶς οἱ ἱερεῖς ἀκουμπᾶνε ὁ ἕνας τόν ὄμο τοῦ ἄλλου γιά νά εὐλογηθῆ ἡ ἀρτοκλασία!!! Καί πῶς, καί πῶς καί πῶς!!!

- Ἀτέλειωτες οἱ φωτογραφίες. Ἦνας ἔσπερινός πανηγυρικός πρέπει νά καλυφθῆ τουλάχιστον μέ 100 φωτογραφίες. Ἡ λειτουργία βέβαια μέ διπλάσιες!

- Καί ὅλα αὐτά τὰ **φιγουρίστικα** (τά λένε «βυζαντινὴ μεγαλοπρέπεια»!) γιά ποιό λόγο; Ἄλλοτε γιά τὴν γιορτάζει τήν **ὄνομαστική** του γιορτῆ ὁ ἀρχιερέας καί πρέπει νά μαζευτοῦν τριάντα ἀρχιερεῖς!

Ἦσοι μποροῦν, ἄς στείλουν τὰ 10 εὐρώ καί γιά τό 2025

Οἱ φίλοι ἀναγνώστες ἄς στείλουν τή συνδρομή (10 εὐρώ) καί γιά τό ἔτος 2025.

- Στό λογαριασμό:

0026.0236.39.0100353548 EUROBANK.

IBAN: GR 7902602360000390100353548

- Στό λογαριασμό:

123002002008865 ALPHA BANK.

IBAN: GR 120140 1230 1230 0200 2008 865

- Ταχυδρομικά στή διεύθυνσι: «**Βαπτιστής**», **Χριστοκοπίδου 12, 10554, Ἀθήνα.**

- Τοῦ ἔξωτερου τό ἔμβασμα στό ὄνομα «**Βαπτιστής**» (χωρίς τή λέξι Περιοδικό).

Τηλ.: **2103212713 - 2103212107.**

Ἄλλοτε γιά τὴν γιορτάζονται τὰ 25 ἢ τὰ 30 ἢ τὰ 40 ἢ τὰ 50 χρόνια ἀρχιερωσύνης τοῦ φίλου ἀρχιερέα. Ἄλλοτε γιά τὴν πρέπει νά γυροφέρουν στοὺς δρόμους λευανοθηκῆς μέ λάβαρα, μέ ἔθνικες στολές, μέ τυμπανοκρουσίες...

- Ἐκεῖνο πού δέν ἔχουν σκεφτῆ οἱ σεβάσμιοι πατέρες, εἶναι νά φωτογραφίσουν καμμιά φορά καί τήν πλευρά τοῦ λαοῦ. Σπάνια παίρνουν φωτογραφίες τῶν **ἐκκλησιαζομένων**, γιά τὴν φοβοῦνται μήπως οἱ φωτογραφίες δείξουν ἄδεια στασίδια καί καθίσματα.

- Ἦς σοβαρευτοῦμε: Ἡ ἐκκλησιαστικὴ σύναξις, γιά ὅποιοδήποτε λόγο, εἶναι **προσευχὴ καί κατάνυξις**. Τό «**Στῶμεν καλῶς, στῶμεν μετὰ φόβου**» εἶναι γιά ὅλους μας.

Ἦκανε τὴ δουλειά του! Φεύγει!

Ὁ κ. Πατέλης ἦταν πολὺ κοντὰ στόν πρωθυπουργό κ. Μητσοτάκη γιά ἕνα κυρίως σκοπό. Νά πιέζῃ, ὅσο γίνεται γρηγορώτερα, νά βγῆ ὁ νόμος γιά τό «**γάμο**» **μεταξύ ἀνωμάτων**, δηλαδή ὁμοφυλοφίλων!

- Ὁ νόμος βγῆκε. Τό μεγάλο δῶρο τοῦ τό ἔκανε ὁ κ. Μητσοτάκης. Ἦρθε ἡ ὥρα νά ἐγκαταλείψῃ τόν πρωθυπουργό. Παραιτήθηκε. Ὁ σκοπός τοῦ κ. Πατέλη πραγματοποιήθηκε. Δέν τόν ἐνδιαφέρει, ἂν ὁ αἰσχρὸς νόμος κατεβάσῃ τόν κ. Μητσοτάκη ἀπό τό 41% στό 25% των ψήφων!

Ἦμερολόγιο ἔτους 2025

Ἦφιερωμένο στήν ἀγάπη τοῦ Σταυροῦ.

Μέ τίν ἀγάπη ὁποιος τὰ θάνει, αὐτό στά ὕστερα παθαίνει.

Φοράει ἕνα ἀγκάθινο στεφάνι καί θαίνει πρὸς τό Γολγοθᾶ.

Τιμᾶται 1 εὐρώ. Γιά περισσότερα (πάνω ἀπό 30) γίνεται ἔκπτωσης 30%.

Τηλ.: 2103212107-2103212713.